

Lokaal Scenario Atelier: Deelregio Gooi & Vechtstreek

Wijdmeren

Datum: 11 december 2019

Locatie: Gemeentehuis Loosdrecht

Inleiding:

Dit is het verslag van de bijeenkomst in Wijdemeren, 11 december 2019. In deze bijeenkomst hebben inwoners verkend wat de mogelijke zoekgebieden zijn voor de opwek van grootschalige zon- en windenergie in Wijdemeren als onderdeel van de deelregio Gooi en Vechtstreek. Dit is gedaan met behulp van scenario's en bouwstenen. De scenario's geven inzicht in de mogelijke keuzes en de effecten daarvan. De scenario's die zijn gebruikt, zijn: (1) iedereen doet mee, (2) nieuw energielandschap, (3) stedelijke ruggengraat.

De scenario's zijn gemaakt door de gemeenten, samen met onder meer de provincie, waterschappen, natuur- en milieuorganisaties, energiecoöperaties, bedrijfsleven en de netbeheerder. Ze zijn een middel om met elkaar het gesprek aan te gaan.

Een bouwsteen bestaat uit een bepaalde techniek van energieopwekking (bijv. windmolens), op een plek (bijv. agrarische grond), onder een bepaalde conditie (bijv. langs de snelweg). De bouwsteen heet dan "windmolen op agrarische grond langs de snelweg".

De deelnemers hebben gepraat over de scenario's en welke bouwstenen hun voorkeur hebben. Per scenario hebben ze op de kaart van de gemeente aangegeven waar de bouwstenen kunnen komen en waar zeker niet.

De 13 deelnemers waren bewoners, vertegenwoordigers van energiecoöperaties en bedrijven, en een energiecoach.

Vervolg

De opbrengsten van de lokale bijeenkomsten van de 29 gemeenten in de energieregio Noord-Holland Zuid worden verwerkt op een kaart. Hierop wordt aangegeven wat de mogelijke zoekgebieden zijn voor duurzame energieopwekking. Deze kaart vormt de basis van de concept-RES. De concept-RES wordt voor vaststelling aangeboden aan het College van Burgemeester en Wethouders. Na vrijgave door het College worden raadsleden gevraagd naar hun wensen en bedenkingen bij de concept-RES. Ook de deelnemers aan de regionale en lokale bijeenkomsten krijgen de concept-RES toegestuurd en daarmee de mogelijkheid om hun mening te geven.

De concept-RES wordt besproken in regionale en lokale raadsbijeenkomsten, Statenbijeenkomsten en overleggen van de Algemeen Besturen van de waterschappen. Daarnaast zal in mei '20 een regiobreed Noord-Holland overleg worden georganiseerd waarin alle raadsleden, collegeleden, bestuurders, Statenleden, leden van de dagelijks en algemeen besturen van de waterschappen binnen de regio met elkaar in gesprek kunnen gaan.

De concept-RES wordt met alle wensen, bedenkingen en meningen van deelnemers voor doorrekening aangeboden aan het Nationaal Programma RES en het Planbureau voor de Leefomgeving. Als de energieregio groen licht heeft gekregen, wordt per zoekgebied onderzocht wat een concrete plek voor zonneweides en/of windmolens zou kunnen zijn. Hierbij worden inwoners en andere belanghebbenden nadrukkelijk betrokken.

Inhoud:

Beschrijving van de scenario's:	3
Kansen, aandacht-en discussiepunten:	4
Gesprek over de scenario's en bouwstenen:.....	5
Scenario banner:.....	6

Foto 1: Carrousel langs de drie scenario's

Beschrijving van de scenario's:

Specifiek voor de deelregio Gooi en Vechtstreek zijn drie scenario's opgesteld, namelijk: (1) Iedereen doet mee, (2) Nieuw energielandschap, en (3) Stedelijke ruggengraat.

Het scenario **iedereen doet mee** richt zich op de betrokkenheid en deelname van alle stakeholders in de energietransitie. De belangrijkste uitgangspunten:

- Iedereen doet mee aan de energietransitie.
- Er zijn broodfondsen en coöperaties opgezet waardoor iedereen een zonnepaneel kan kopen op publieke daken of gemeentelijke gronden.
- De transitie wordt zichtbaar gemaakt waardoor bewustwording groeit.
- Er wordt fors ingezet op besparing van warmte en elektriciteit.

Het scenario **Nieuw energielandschap** versterkt het historische energielandschap van de regio. De belangrijkste uitgangspunten:

- Om alle landschappen mee te kunnen nemen is er rek gezocht in de beleidsrestricties.

- De Veenplassen zijn weer een energielandschap door drijvende zonnepanelen. Daarnaast staan hier ook windturbines.
- Het netwerk is uitgebreid naar de meer afgelegen delen van de regio, waar de opwekking voornamelijk plaatsvindt.
- In het stedelijk landschap wordt zoveel mogelijk zonnepanelen op de daken geplaatst.

Het scenario **Stedelijke ruggengraat** richt zich op het verstedelijkte landschap dat volledig benut wordt voor de opwekking van energie. De belangrijkste uitgangspunten:

- Zonnepanelen worden geplaatst op objecten, langs infrastructuur en op vlakken in de gebouwde omgeving.
- Bij de afweging waar de grootschalige opwekking plaatsvindt is het buitengebied ontzien.
- Aan de randen van het stedelijk gebied worden windturbines ontwikkeld.

Kansen, aandacht-en discussiepunten:

Eén of meerdere deelnemers hebben het volgende gedeeld:

Kansrijke locaties in de regio Gooi en Vechtstreek:

- Zon langs wegen.
- Zon op taluds van snelwegen en op- afritten.
- Zon op waterzuivering aan de Rading
- Zon op parkeerterrein evenemententerrein (zie verder).
- Zon op sportvelden (kantelend veld: panelen i.c.m. kunstgras).

Opmerking m.b.t. de rol van bewoners in de transitie:

- Een aantal aanwezigen vindt het jammer dat er zo weinig bewoners aanwezig zijn bij deze bijeenkomst. Het vermoeden is dat het nu te abstract/ ver van het bed is en dat de bewoners pas echt urgentie zullen voelen op het moment dat er keuzes voor locaties zijn gemaakt.

Regelgeving en beleid:

- In Wijdemeren speelt natuurbeleid (provinciaal) een belangrijke rol. Een zeer groot deel van deze gemeente is beschermd natuurgebied (Natura 2000/ NNN). Dat zorgt voor restricties, maar biedt daardoor (gelukkig) ook bescherming van het bijzondere gebied.

Techniek en innovaties:

- Er zou ook gekeken moeten worden naar aquathermie (wordt al door de gemeente onderzocht als mogelijke warmtebron).
- Als innovaties worden genoemd urban windturbines (voor bedrijventerreinen/ hoge gebouwen, zoals bijvoorbeeld het Mediapark in Hilversum) en zonnepanelen op sportvelden die kunnen kantelen. Men begrijpt dat dat nu nog te weinig oplevert, maar 'alle beetjes helpen'. Er is uitgelegd dat de RES iedere 2 jaar herzien wordt, waardoor innovaties alsnog een plek kunnen krijgen zodra de potentie groot genoeg is.

Aandachtspunten:

- Maatschappelijk draagvlak is nodig. Mensen gaan pas reageren als we de discussie gaan voeren over concrete voorbeelden/ locaties.
- Financiële draagkracht. Technisch kan het misschien allemaal wel. Maar wie betaalt het? Kleine plukjes zijn niet interessant voor grote ontwikkelaars. Grote projecten dichtbij

onderstations zijn dat wel. Naarmate een ontwikkeling dichter bij een onderstation mogelijk is, dan is er meer geld om het landschappelijk mooi in te passen en er ook een maatschappelijk project van te maken.

- Opslag: hoe gaat dat georganiseerd worden en door wie? (Netwerkbeheerders mogen dit niet, maar willen het graag).

Gesprek over de scenario's en bouwstenen:

Gesprek over de scenario's:

De groep is verdeeld: de uitgangspunten van de scenario's 'Iedereen doet mee' en 'Stedelijke ruggengraat' worden positief beoordeeld. Daarbij wordt wel aangegeven dat – als we het hebben over welke *ambitie* het meest aanspreekt – dat het goed zou zijn om de hoeveelheid uit het scenario 'Nieuwe Energielandschap' te behalen. Echter, wanneer we de mogelijkheden vanuit dit scenario bekijken ontstaat er een te grote impact op de natuurwaarden van het gebied en dat is ongewenst. Het perspectief van 'Iedereen doet mee' is conservatief en de uitgangspunten van dit scenario zouden sowieso moeten worden gerealiseerd. Hierbij moet een belangrijke rol zijn weggelegd voor coöperaties en collectieve projecten, waarin bewoners en ondernemers meedoen.

Gesprek over de bouwstenen:

Over bouwstenen met overwegend groene stickers:

- **Zon op daken:** De volgende kans wordt hierbij genoemd: collectief opwekken op bedrijfsdaken met de ondernemersvereniging. Dit kan door de gemeente onmiddellijk worden meegenomen bij het revitaliseren van de oude bedrijventerreinen (waar de gemeente ook mee aan de slag gaat). Bij die revitalisering moet dan ook de draagkracht van de daken worden meegenomen, zodat ze geschikt worden voor PV.
- **Windturbines op randmeren in combinatie met zonnepanelen.** Deze bouwsteen spreekt aan, vooral door de visualisatie hiervan door de deelregio video. Hierin is de combinatie zon/wind te zien op het Gooimeer bij Naarden.
- **Zon op parkeerplaatsen:**
 - Als lokale kans wordt hier een evenemententerrein in Nederhorst den Berg genoemd. Daar ligt 1.000 m² met parkeerterrein voor evenementen. Het wordt niet vaak gebruikt, maar ligt er wel. Bij evenementen in de winter (de ijsbaan) wordt er een tent overheen geplaatst. De kans is om hier een vast dak van te maken. De overkapping financieren met de kosten die de tent nu jaarlijks kost (tent moet sneeuwvrij gemaakt worden en stevig genoeg zijn voor storm, dat kost geld). Er staat in de winter ook een ijsmachine die veel stroom trekt, met een transformator (aansluiting zit er al).
 - Combinatie met laadpaal.
 - Warmte: isoleren van woningen wordt als belangrijk ervaren (los van welk label).

Over gemixte bouwstenen:

- **Zon op spoorwegberm:**
 - Wel: langs het spoor loopt een talud dus daar ligt een kans aan de zonkant.
 - Niet: in onze gemeente lopen geen sporen, daarom "nee" (NB: het betreft een regionale energiestrategie. Deelnemers werden gevraagd om hun mening te geven op bouwstenen die gelden voor de deelregio)

- **Zon op dijken:**
 - Wel: als het dijken zijn die niet binnen natuurgebied vallen en buiten het zicht zijn (landschappelijk goed inpasbaar). Dan zou het wel kunnen. Aan de Spiegelplaskant van de Horstermeerdijk zou het mogelijk zijn volgens één deelnemer: “dit gebied loopt omlaag en daarom heeft niemand er op deze manier last van.”
 - Wel: dit is zeker de moeite waard om te onderzoeken. Met 3% is de potentie al enorm.
 - Niet: omdat het zonde is van het landschap/ aangezicht. Hier wordt gedacht aan kleine dijkjes in het mooie, karakteristieke natuurlandschap.

Over bouwstenen met overwegend oranje stickers:

- **Zon op agrarische gronden rondom woonkernen:**
 - Dit komt wel erg dicht bij de woningen. Er is een voorkeur voor juist meer afstand van woonkernen, verder dan de 100 meter. Er zijn zeker meer plekken op grotere afstand, waaraan ook iedereen mee kan doen (het gaat hier dus vooral om de afstand van 100 meter, die te gering is).
- **Zon op binnenwater en zon in het veenlandschap** worden als te verstorend ervaren.
- **Wind in veenlandschap**: dit landschap is al heel kwetsbaar en verdient bescherming.
- **Wind in bebouwd gebied**: niet in de dorpskernen. Er zijn hopelijk betere plekken te vinden.

Andere suggesties:

- **Zon boven snelfietspaden**, die in de regio worden aangelegd (i.p.v./ naast zon boven snelwegen):
 - Positief, want dan fiets je droog.
 - Negatief, want het is wel heel kostbaar en daardoor waarschijnlijk niet heel realistisch.
- **Zon op sportvelden:**
 - Het gaat hier niet om daken van kantines/ kleedruimtes (dat valt onder zon op grote daken), maar zon op de velden.
 - Sportvelden worden een groot deel van de week nauwelijks gebruikt. Idee is het totaaloppervlakte van deze velden te benutten. In Nederland loopt een innovatie/ pilot waarbij het veld draait als het niet gebruikt wordt. Dan wisselt het kunstgras voor zonnepanelen.
 - Voetbalclubs hebben ook vaak een veld dat nooit gebruikt wordt, behalve tijdens toernooien.
 - Een andere optie is het uitrollen van solarfolie over de velden.

Scenario banner:

SCENARIO 1: Iedereen doet mee				
Bouwsteen		# Groene Stickers	# Oranje Stickers	Niet Geplakt
Zon				
Zon op grote daken		3	0	
Zon op agrarische gronden	Buffer 100m i.c.m. parkontwikkeling	0	2	
Zon op geluidschermen	Oost-West	1	0	
	Noord-Zuid			X

Wind				
Potentieel wind op alle type grond	Collectief			X

SCENARIO 2: Nieuw energielandschap				
Bouwsteen		# Groene Stickers	# Oranje Stickers	Niet Geplakt
Zon				
Zon op water	Binnenwater	0	1	
	Randmeren			X
Zon op grote daken		1	0	
Zon op agrarische grond	Veenlandschap	0	1	
	Overige landschappen			X
Wind				
Potentieel wind op meer	Randmeren	1	0	
Potentieel wind op land	Veenlandschap	0	2	

SCENARIO 3: Stedelijke Ruggengraat				
Bouwsteen		# Groene Stickers	# Oranje Stickers	Niet Geplakt
Zon				
Zon op dijken		1	1	
Zon op grote daken		2	0	
Zon op parkeerplaatsen		2	0	
Zon boven snelweg	Rondom recreaties	0	1	
Zon op geluidschermen	Noord-Zuid Oost-West			X
Zon op spoorberm		2	1	
Zon op agrarische velden	Buffer bedrijventerreinen			X
	Buffer langs wegen			X
Vliegveld	Combinatie met 50% andere functie			X
Zon op gevels				X
Zon in asfalt fietspaden		0	1	
Wind				
Potentieel wind op land	Wind langs snelwegen	1	0	
	Wind op bedrijventerreinen			X
	Wind binnen bebouwd terrein	0	2	